

dr Elżbieta Bojanowska, Dyrektor Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych

Dzień dobry Państwu. Szanowna Pani Minister, Szanowne Panie Minister, Państwo Parlamentarzyści, Państwo Prezesi i Dyrektorzy, Szanowni Państwo, uczestnicy debaty tutaj na miejscu, jak i online. Serdecznie witam i jednocześnie dziękuję za uczestnictwo w naszej debacie "Kobieta w XXI wieku: demografia, edukacja, zdrowie, rynek pracy i ubezpieczenie społeczne". Witam i bardzo dziękuję za udział Pani Minister Marlenie Małąg, Minister Rodziny i Polityki Społecznej, Pani Europeoseł Elżbiecie Rafalskiej, Pani Poseł Jadwidze Emilewicz, Pani Minister Małgorzacie Paprockiej, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta. Witam Państwa Wiceministrów w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, Panią Minister Barbarę Sochę, Pana Ministra Pawła Wdówika. Witam naszego honorowego gościa dzisiejszego, dzisiejszej debaty, Panią profesor Gertrudę Uścińską, Prezes ZUS wraz z członkami zarządu i wszystkimi współpracownikami. Witam Magnificencję Pana Profesora Rektora Mirosława Grewińskiego, Rektora Uczelni Korczaka, Panią Prorektor prof. Annę Fidelus, Prorektor UKSW, Pana Prezesa doktora Dominika Rozkruta, Prezesa GUS-u. Witam Pana Adama Górala, Prezesa Asseco Poland. Witam wszystkich przedstawicieli świata nauki, studentów, mediów. Szanowni Państwo debatą "Kobieta XXI wieku: demografia, edukacja, zdrowie, rynek pracy i ubezpieczenia społeczne" rozpoczynamy kolejny cykl debat Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, które mają upowszechniać wiedzę z zakresu polityki społecznej między nauką, a praktyką. Mam nadzieję, że dzisiejsza debata przyniesie owocną dyskusję, a wnioski z niej płynące będą służyły dobrym i skutecznym rozwiązaniom. Tej części debaty będzie przewodniczyć Pani Premier Jadwiga Emilewicz, ale głos oddam dopiero za chwilę. Teraz poproszę Panią Minister Małgorzatę Paprocką o odczytanie listu od Pary Prezydenckiej. Pani Minister, bardzo proszę.

Minister Małgorzata Paprocka

Szanowna Pani Profesor, Szanowni Państwo, mam ogromny zaszczyt odczytać list Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy i Pani Prezydentowej Agaty Kornhauser-Duda. Warszawa, 9 grudnia 2020 rok, Pani prof. Gertruda Uścińska. Wielce Szanowna Pani Profesor, z okazji jubileuszu czterdziestolecia Pani pracy naukowej prosimy o przyjęcie uroczystych gratulacji oraz serdecznych życzeń, wielu nowych sukcesów zarówno w roli znakomitego teoretyka, jak i praktyka dziedziny uznanej za jeden z fundamentów społecznego i ekonomicznego ładu nowoczesnego państwa. Życzymy wciąż tej samej energii, determinacji i osobistego zaangażowania, które pozwoliły Pani wznieść się na wyżyny kariery naukowej, a następnie z powodzeniem kierować jedną z najważniejszych instytucji państwowych, jaką jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ufamy, że przenikliwy intelekt i szeroka wiedza, właściwe czołowym badaczom tak złożonych zagadnień, jak krajowe i porównawcze prawo pracy i zabezpieczenia społecznego oraz odnosząca się do tej sfery polityka społeczna, a także bogate doświadczenie akademickie i talenty doskonałego organizatora pozwolą Pani Profesor zapisać jeszcze niejedną chlubną kartę w historii wielkiego dzieła, jakim jest budowa nowoczesnej Rzeczypospolitej. Wybitne osiągnięcia naukowe Pani Profesor dowodzą autentycznej pasji badawczej i żywego zainteresowania wybraną przez Panią sferę dociekań. Doświadczenia pokoleniowe, jakimi były schyłek PRL oraz przemiany gospodarcze i społeczne lat '90 uwrażliwiły Panią Profesor na troski i potrzeby rodaków, którzy po dziesięcioleciach pracy zawodowej i nierzadko trudnych warunków bytowych pragnęli

przeżyć jesień życia godnie i spokojnie. Z tym większym uznaniem myślimy o wysiłku, jaki włożyła Pani Profesor w zgłębienie tej problematyki, zbierając i systematyzując wiedzę, na podstawie której można kształtować politykę społeczną w Polsce zgodnie z najlepszymi standardami europejskimi XXI wieku. Świadectwem uznania dla Pani kompetencji było powierzenie Pani Profesor funkcji prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Instytucja ta zawdzięcza Pani modernizację i reformy, które znacząco usprawniły polski system ubezpieczeń społecznych. Pod Pani kierownictwem ZUS zmienił się w odpowiadający potrzebom obecnego czasu e-urząd. Przyczyniła się Pani do wdrożenia rozwiązań wspierających przedsiębiorców i polskie rodziny w trudnym czasie pandemii, a także do sprawnego objęcia opieką socjalną rodzin ukraińskich przybyłych do Polski po rozpoczętej w lutym tego roku brutalnej agresji rosyjskiej. Dokonania te utwierdziły Pani renomę jednego z najwybitniejszych polskich prawników i działaczy państwowych. To także wspaniałe źródło inspiracji dla kobiet, które w swoich dziedzinach zawodowych pragną osiągać najlepsze wyniki i zająć najbardziej odpowiedzialne stanowiska. Z uznaniem i wdzięcznością myślimy także o Pani aktywnym udziale w pracach Rady do spraw Społecznych przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej. Ekspertyzy i opinie Pani Profesor stanowią cenny wkład w proces legislacyjny oraz kształtowanie bieżącej polityki społecznej państwa. Przyznane Pani odznaczenia - Złoty Krzyż Zasługi oraz Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski są szczególnym wyrazem szacunku i podziękowaniem w imieniu Rzeczypospolitej i jej obywateli za Pani wieloletnią, owocną pracę na rzecz wspólnego dobra. Wyrażamy przekonanie, że nasze państwo, mogąc liczyć na wsparcie specjalistów tej klasy, z powodzeniem stawi czoła obecnym wyzwaniom. Życzymy Pani Profesor zadowolenia z pomyślnej realizacji powierzonej Pani misji, niesłabnących sił oraz wszelkiego dobra w życiu osobistym. Jeszcze raz gratulujemy i serdecznie Panią Profesor pozdrawiamy. Z wyrazami szacunku i sympatii, Agata Kornhauser-Duda, Andrzej Duda. [brawa]

dr Elżbieta Bojanowska

Bardzo dziękuję Pani Minister. Szanowni Państwo, ponieważ nie wszyscy mogą zostać na drugą część, to bardzo proszę Panią Minister Marlenę Małąg, Panią Minister Elżbietę Rafalską, Panią Minister Barbarę Sochę i Pana Ministra Pawła Wdówika.

Minister Marlena Małąg

Szanowni Państwo, według sprawowanych funkcji i godności, ale przede wszystkim Szanowna Droga Pani Profesor, jesteśmy tutaj dzisiaj z Panią i dla Pani. Tak naprawdę kobieta w XXI wieku to kobieta wyjątkowa, kobieta, która potrafi łączyć życie rodzinne z życiem zawodowym. Jesteśmy tutaj jako przedstawiciele, i była Pani Minister, i obecni ministrowie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, aby podziękować za to, co zresztą dzisiaj tak pięknie było powiedziane w słowach Pana Prezydenta, Pani Prezydentowej. Pani Profesor przyczynia się do zmiany rzeczywistości, autentycznej zmiany rzeczywistości. Podejmowane wyzwania, nowatorski sposób zarządzania Zakładem Ubezpieczeń Społecznych przyczynia się, że ta instytucja staje się instytucją wiodącą na terenie całego kraju, jest bardzo ważna dla polskiego rządu. To kopalnia wiedzy, analiz i przede wszystkim pokazywania dobrych kierunków. I w tym wyjątkowym dniu, kiedy Pani Profesor na szczęście dopiero ma 40 lat, ale to 40 lat minęło, to przede wszystkim wyzwanie, abyśmy dalej, aby Pani Profesor dalej nas wspierała. Z głębi

serca dziękujemy za wszystko, za te poświęcone spotkania, za te call'e nocne, za te profesjonalne notatki, które zawsze pokazują jasne i czytelne kierunki i możemy podejmować odpowiedzialne decyzje. Pani Profesor, chylę czoła, pięknie dziękuję i jesteśmy tutaj dla Pani, bo chcemy z głębi serca prawdziwie podziękować. [brawa]

dr Elżbieta Bojanowska

Bardzo proszę, Pani profesor Anna Fidelus, Prorektor UKSW.

prof. Anna Fidelus

Bardzo dziękuję. Szanowni Państwo, Szanowna Pani Profesor, mam ogromną przyjemność w imieniu księdza Rektora, profesora Ryszarda Czekalskiego przeczytać list skierowany do Pani Profesor. Szanowna Pani Profesor, z wyjątkową radością pragnę w imieniu Senatu, społeczności akademickiej i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie oraz własnym przekazać serdeczne gratulacje z tytułu czterdziestolecia aktywności badawczo-dydaktycznej i publicznej. Przez ostatnie lata działalność Pani Profesor w różnych obszarach przyczyniła się do rozwoju systemu zabezpieczenia społecznego. Nie ulega wątpliwości, że jest Pani Profesor niekwestionowanym autorytetem w tym zakresie, łącząc wiedzę powstałą na bazie szerokiej działalności badawczej z praktyką poprzez pełnienie różnych funkcji publicznych. W każdym z pełnionych zadań, realizowała Pani Profesor szczególną misję uczonego, który poszukując prawdy, nigdy nie zaprzestaje jej szukać. To poszukiwanie prawdy w przypadku działalności badawczej i dydaktycznej Pani Profesor przerodziło się w stabilizację sytuacji finansowej milionów Polaków. W roku czterdziestolecia działalności naukowej i publicznej życzę siły i zdrowia, aby mogła Pani Profesor dalej wspierać rozwój naszego państwa i społeczeństwa. Wyrażam jednocześnie nadzieję na dalszą udaną współpracę z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Z wyrazami szacunku Rektor ksiądz profesor Ryszard Czekalski. [brawa]

dr Elżbieta Bojanowska

Bardzo dziękujemy. Pani Poseł, to teraz mogę oddać mikrofon, bardzo proszę.

Poseł Jadwiga Emilewicz

Bardzo dziękuję, to muszę powiedzieć, że jestem niezwykle wzruszona, że mogę tutaj dzisiaj otwierać i prowadzić pierwszą debatę z Panią Profesor. Pani Profesor, jak to już wiele razy zostało powiedziane, to człowiek instytucja, tak że nie wiem, czy ZUS nie powinien mieć nazwy własnej już za chwileczkę, tutaj konkursu nie będę organizować na to, jak ona powinna brzmieć, ale przejdźmy od tych miłych rzeczy, bo na nie jeszcze na pewno będzie dzisiaj czas, aby wspominać, upamiętniać i przypominać wszystkie osiągnięcia Pani Profesor, do garści statystyki i do... w tej debacie, w której mamy rozmawiać o kobiecie w XXI wieku w perspektywie demograficznej, edukacyjnej i zdrowotnej, dlaczego ta dyskusja jest tak istotna? To może tylko tak, statystycznie Polek jest więcej, niż Polaków. W całej naszej populacji 51% ponad nieco to są kobiety, te statystyki za chwilę Pan Prezes Rozkurt pewnie zweryfikuje troszeczkę. My

żyjemy dłużej, a zatem jesteśmy dla systemu zdrowotnego, edukacyjnego i ubezpieczeniowego dużym wyzwaniem. Ale też to warto powiedzieć żyjemy w lepszej kondycji zdrowotnej, niż panowie w tym ostatnim etapie życia, co też istotne. Jesteśmy niezwykle aktywne zawodowo, z perspektywy rynku pracy, wyzwań, które przed nami dzisiaj stoją, to po pierwsze te ostatnie 10 lat, jak pokazują wszystkie statystyki, sytuacja edukacyjna kobiet to jest gwałtowny wzrost, czyli o ile możemy powiedzieć, że mężczyźni z wyższym wykształceniem to jest pewien constans od 30 lat, o tyle kobiety w ciągu ostatnich 10 lat to jest trzykrotny awans, co jest oczywiście też powodem... jesteśmy z tego dumne, jesteśmy dobrze wykształcone, konkurujemy bardzo energicznie na rynku pracy, ale oczywiście to rodzi różne inne efekty społeczne, o których pisały ostatnio w raporcie demograficznym Pani Minister Małag, Pani Minister Socha, pokazując ten odprysk społeczny, jaki jest jego konsekwencją, czyli trudności w zawieraniu związków, trudności w doborze partnerów, co się przekłada oczywiście też na dalej na sytuację demograficzną. Jeżeli chodzi o aktywność zawodową i lukę płacową to Polska jest zdecydowanie jednym z liderów w Europie, czyli luka płacowa w Polsce jest poniżej europejskiej średniej, czyli kobiety zarabiają mniej więcej na adekwatnych stanowiskach tyle, ile mężczyźni. Co więcej, Polki są również liderami aktywności gospodarczej. Ponad 70% kobiet zapytanych, które prowadzą działalność gospodarczą w Polsce, zapytane o motywację tej działalności, czy robią to z obowiązku, dlatego że nie mają innej alternatywy, czy z wyboru, odpowiada na to pytanie pozytywnie. To znaczy, że prowadzą działalność gospodarczą, ponieważ chcą ją prowadzić, ponieważ ta elastyczna bardziej forma aktywności zawodowej w lepszy sposób odpowiada ich trybowi życia, ich rytmowi pracy. A zatem, jak łatwo się domyśleć, kobiety również bardzo w znaczącym stopniu kontrybuują do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do tego sprawiając, że ten fundusz może być wciąż stabilny. Przed nami jednak wielkie wyzwania właśnie w tej perspektywie demograficznej myśląc o kolejnych dwóch, trzech dekadach, to co z czym będziemy się musieli mierzyć, z czym będzie się musiał mierzyć system ubezpieczeń społecznych, związanych z tym, że tej bazy aktywnych zawodowo będzie mniej, a nie więcej, a chętnych do... jak tych nabywających prawa emerytalne będzie dużo, są to wyzwania, przed jakimi musimy i pytania, które musimy sobie dziś postawić, bo to są wątpliwości, które będą dotyczyły naszego pokolenia. To my będziemy się z tym przechodząc na emeryturę, będziemy ewentualnymi beneficjentami lub ofiarami zmian, które dzisiaj powinniśmy zaproponować. Dlatego w pierwszej kolejności chciałabym poprosić Pana doktora Dominika Rozkruta, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, o taką perspektywę statystyczną, pogłębiającą perspektywę statystyczną dotyczącą aktywności zawodowej kobiet dzisiaj na rynku pracy, dotyczącą właśnie wynagrodzeń, ale także trzeci, nie mniej istotny wątek warunków życia. Bardzo proszę, Panie Prezesie.

dr Dominik Rozkrut

Bardzo dziękuję, Pani Premier. Ja w gruncie rzeczy powtórzę teraz tylko może ilustrując to wykresami, co Pani Premier powiedziała. Mnie się pewnie tak ładnie nie uda, to będę mówił w takim wdziękiem charakterystycznym opasłemu rocznikowi statystycznemu, nudnemu, jak flaki z olejem, ale już taka, taka moja rola. Natomiast byłoby mi prościej, gdyby się pojawiała moja prezentacja [śmiech], bo do niej się chcę odnosić. Nie wiem gdzie, o jest, jest dobrze. Oczywiście zacznę od informacji podstawowej. 37... pamiętają Państwo, myśmy ogłosili wyniki spisu 38 milionów 37 tysięcy, natomiast czas płynie, spis był rok temu, dotyczył marca 2021 roku. Niestety, odchodzimy powoli, starzejemy się i jest nas 37,9 miliona

obecnie zgodnie z tym, co wzięliśmy ze spisu plus informacje bilansowe i rzeczywiście 51,7% to są kobiety, mężczyźni 48,3, co powoduje taki rachunek, że 107 kobiet przypada na 100 mężczyzn. To widać wyraźnie na takim klasycznym układzie, który wykorzystujemy do prezentacji struktury według wieku ludności, to jest tak zwana piramida wieku, przy czym to nawiązanie do nazwy piramida coraz mniej odpowiada chyba temu obrazowi, który mamy w Polsce, bo rzeczywiście, proszę zobaczyć linią ciągłą zaznaczona jest ta piramida z roku '89, ona była inna, niż dzisiaj. Dzisiaj wyraźnie widać, że roczniki idą, przesuwają się w tej osi pionowej ku górze i co jakby oznacza i reprezentuje ten proces starzenia się społeczeństwa. Tu widzimy takie nadwyżki po lewej stronie, lewa strona dotyczy w ogóle mężczyzn i tam jest zaznaczona nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn. Rzeczywiście zdarza się tak, że mężczyźni umierają trochę szybciej, lojalnie nie chcą obciążać Funduszu Ubezpieczeń. Tak, przepraszam Pani Minister [śmiech].

Poseł Jadwiga Emilewicz

Bardzo niestosowna uwaga Panie Prezesie, bardzo, zdecydowanie [śmiech].

dr Dominik Rozkrut

Czuję się zmartwiony przynależąc do tej grupy i dlatego ten żart może niestosowny, ale tutaj prezentujemy urodzenia żywe i zgony również w układzie tym według chłopców, dziewczynek, mężczyzn i kobiet. Widzimy, że sytuacja uległa nagle rozwidleniu, destabilizacji od momentu, kiedy weszliśmy w okres pandemii. To są oczywiście informacje nam znane, zgony nadmiarowe też, pewne zmniejszenie liczby urodzeń, to są wszystko myślę takie zasadnicze skutki pandemii, prezentujemy tutaj na takim wykresie w ten sposób. Teraz struktura ludności według płci i stanu cywilnego, kawalerowie panny pierwsze pierwszy układ dwóch słupków, następnie żonaci, zamężne i ten trzeci charakterystyczny wdowcy i wdowy. Wdów jest zdecydowanie więcej, zgodnie z tym, co pokazałem na piramidzie. Średni wiek zawarcia pierwszego związku, tutaj mamy takie porównania w czasie rok 2010, 2021 i widzimy, że w przypadku obu płci ten rok zawierania związku czy też to, co prezentujemy na dole, średni wiek kobiet rodzących pierwsze dziecko rośnie i to jest taki proces, który kontynuuje się w perspektywie dziesięcioleci i teraz już jest nawet wysoki, miałem okazję prezentować to na próbie, również taką możliwość prezentowania tego do studentów, to wywołało bardzo wiele dyskusji, właśnie dlatego tak jest, że to pierwsze dziecko przeciągnięte jest o wiek 28,7 lat. Ludność według ekonomicznych grup wieku, tutaj mamy te przeliczenia, które wyraźnie pokazują różnice między poszczególnymi płciami, one też są determinowane różnym wiekiem emerytalnym, tu 65 lat i 60 wpływa tutaj na układ tych wykresów, natomiast one z drugiej strony potwierdzają też tę strukturę, którą prezentowałem na piramidzie i podobnie tutaj potwierdzenie tej informacji, że jeżeli chodzi o poziom wykształcenia, mamy do czynienia z istotnym sukcesem, można powiedzieć, postępem w perspektywie dziesięcioleci, w ogóle od przełomu tutaj nastąpił znaczny wzrost odsetków, ale rzeczywiście kobiety mają jeszcze lepsze wykształcenie, niż mężczyźni, widać to w szczególności na wykształceniu wyższym, tutaj ta struktura jest zdecydowanie wyższa. Jeżeli chodzi o studentów, ponownie replikuje się ten układ, ta prawidłowość, studentek mamy więcej, niż studentów i tutaj niewiele się zmieniło w perspektywie ostatniego dziesięciolecia. Jeżeli chodzi o kierunki kształcenia, tutaj też ta charakterystyczna różnica to są być może właśnie też jako jeden ze

znaków zapytania, czy te struktury powinny się różnić, bo mamy te tradycyjnie rozumiane nauki techniczne i one mają zdecydowanie większy udział w przypadku chłopców niż w przypadku kobiet, niż w przypadku studentów. Jeżeli chodzi o doktorantów studiów doktoranckich i szkół doktorskich, teraz mamy takie dwie kategorie, nawet wyróżniamy je osobno, tutaj też mamy dominację kobiet, jeżeli chodzi o właśnie te osoby aspirujące do uzyskania stopnia naukowego doktora. Nadane stopnie naukowe doktora oczywiście w ślad za tym również prezentują podobną strukturę, oczywiście z tym wyjątkiem nauk technicznych, gdzie mężczyźni jest więcej. To kontynuuje się dalej, ale już nie z taką intensywnością, jeżeli chodzi o następny stopień naukowy, to jest stopień doktora habilitowanego, tutaj mężczyźni zaczynają troszkę rozpychać się o tak powiem nawet, myślę że ten slajd jest właśnie... nie, idziemy dalej. I teraz niestety dochodzimy do członków Polskiej Akademii Nauk, tutaj dominuje niebieski słupek, tak się wyrażę, no tak jest, chciałem tu zaprezentować, bardzo ważny myślę przyczynek do dyskusji, myślę w takim gronie, tutaj możemy być otwarci. Jeżeli chodzi o nadane tytuły naukowe profesora, podobnie jest jak w matematyce, pochodna czy całka i wszystko powiązane ze sobą. Dobrze, młodzież niekontynuująca nauki, tutaj paradoksalnie mamy takie zestawienie trochę w kontrze, bo to jest z jednej strony młodzież niekontynuująca nauki oraz osoby dorosłe kontynuujące naukę, czyli to kształcenie ustawiczne, ale również widzimy, że aktywność kobiet jest lepsza, większa i ona się potwierdza na tych danych w długich szeregach czasowych. Przeciętne trwanie życia, oczekiwane trwanie życia w zdrowiu, zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku one są wyższe zdecydowanie, istotnie statystycznie od tego, co dla kobiet niż dla mężczyzn. Tutaj badanie trwania życia w zdrowiu badamy dopiero od jakiegoś czasu w statystyce publicznej, więc te szeregi są krótsze, natomiast potwierdzają pewną tendencję, prawidłowość, o której tutaj też mówiliśmy, Pani Premier powiedziała. Leczenie uzdrowiskowe, taka ciekawostka, myślę też większy udział kobiet, odsetek kobiet objętych opieką w 2020 roku, mam takie informacje, być może wycinkowe, natomiast też chodzi też o ilustrację tego, że tego typu statystyki są możliwe do zestawienia. Zgony według wybranych przyczyn na 10 tysięcy ludności, tutaj oczywiście bez zaskoczenia problemy kardiologiczne i nowotwory to są dwa najważniejsze, dwie najważniejsze grupy przyczyn zgonów i tu jakichś specjalnych różnic, jeżeli chodzi o strukturę nie obserwujemy, ani o zmiany w czasie, więc może przejdę dalej. Kadra medyczna, w przypadku pielęgniarek to jest zdecydowana dominacja kobiet, oczywiście jeżeli chodzi o lekarzy już mniejsza, ale również tu powiem tylko, że ostatnio zaprezentowaliśmy nowe wyniki realizowane w ramach nowej metodyki, jeżeli chodzi o liczbę lekarzy w Polsce, to jest taki dosyć zaawansowany algorytm korzystający również z danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, za co bardzo serdecznie Pani Prezes dziękuję, bo ta współpraca między nami, może będzie później na to czas, ale układa się fantastycznie i tyle, ile udało się zrobić w ostatnich latach dzięki uprzejmości Pani Prezes jest to po prostu jest nie do przecenienia, ale to może na inną okazję. Samoocena stanu zdrowia, mamy takie badania, również europejskie badanie stanu zdrowia, ankietowe, oczywiście trudno ocenić, jest w standardowy sposób obiektywne, ale też te subiektywne pytania myślę, że mogą być bardzo ciekawe. Mężczyźni generalnie szybciej umierają, ale jakoś lepiej oceniają swoje zdrowie, być może świadczy to o pewnym braku odpowiedniej uwagi do swojego zdrowia i później niestety zjawiają się u lekarza zbyt późno, tak zbyt późno się... trzeba tutaj ich trochę poedukować, tak bym powiedział, bo są zbyt pewni siebie, jeżeli chodzi o swój stan zdrowia, przynajmniej ten pierwszy wykres cały czas pokazywać, może się otrząsnąć. Osoby korzystające z programów profilaktycznych, tego typu informacje też prezentujemy, nie będę tutaj Państwa za długo frapował, bo mam świadomość, że tego czasu jest mało. Aktywność ekonomiczna ludności, to są... mamy podziały według mężczyzn,

kobiet aktywnych zawodowo, ta aktywność dla kobiet jest niższa i to jest jeden z tych czynników, które zawsze obserwowaliśmy, on tutaj uległ niewielkiej poprawie, natomiast generalnie, co do wielkości, skali wielkości tak jest. Prezentujemy to również w układzie według długich szeregów czasowych, więc mamy tutaj materiał pewien do analizy, dość powiedzieć, że ta aktywność się poprawia powoli, ale jednak regularnie i poprawia, więc to jest na plus. W ślad za tym oczywiście wskaźniki zatrudnienia, przecież te wszystkie zmienne są powiązane. Tutaj widać ten wyraźny postęp, jeżeli chodzi o stopę bezrobocia, bo ten, ten postęp, który dokonaliśmy na przestrzeni długich okresów, jest bardzo znaczny i widoczny. Mamy tutaj bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy, też nie będę tego Państwu mówił, tak jak powiedziałem, jestem rocznikiem statystycznym, więc tych slajdów mam jeszcze jakąś setkę, natomiast [śmiech], żartuję oczywiście. I pracujący według sektorów ekonomicznych, tutaj mamy układy według kobiet i mężczyzn, w ogóle chciałem powiedzieć już nie mówiąc wprost o tych slajdach, że ta perspektywa układów według płci jest bardzo istotna, my staraliśmy się w ostatnich latach zainkorporować we wszystkich badaniach statystycznych tak, żeby można było dezagregować te wyniki w takich układach, bo one są bardzo, bardzo pomocne i myślę że pozwalają na tutaj głęboką analizę, na przykład tutaj mają biernych zawodowo według przyczyn bierności w IV kwartale, bo to są badania takie kwartalne, jeżeli chodzi o badania aktywności ekonomicznej ludności. Pracownicy zatrudnieni według grup zawodów w październiku, i tu też ogromne podziękowania dla Pani Prezes, bo po wielu latach starań ze wszystkimi poprzednimi prezesami, tylko Pani Prezes zgodziła nam się rzeczywiście dodać informację o zawodzie do baz danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co spowoduje już Państwu powiem, że za rok będziemy prezentować dane... w przyszłym roku będziemy prezentować dane dotyczące zatrudnienia pracujących w oparciu o ZUS, a za półtora roku wynagrodzenia też w oparciu o te dane, to jest olbrzymi skok, będzie olbrzymia redukcja obciążeń i prób w naszych badaniach i to jest rzecz nie do przecenienia, co było najważniejsze, co wynika z tej naszej współpracy, ale to jest inny temat. Przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów w październiku, oczywiście można to analizować dla poszczególnych grup zawodów i według zarówno przeciętnych, jak i zróżnicowania, ale mamy taką informację podsumowującą luka płacowa, ona... zgodzę się, że jeżeli chodzi o porównania międzynarodowe, to ona jest niższa niż w innych krajach, tu nie powinniśmy mieć żadnych kompleksów, największa jest na Zachodzie, właśnie w zachodniej Europie, natomiast oczywiście ona jeszcze gdzieś występuje i warto tę problematykę analizować. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem, tu tylko widać, ta perspektywa wieloletnia, jaki został wykonany postęp w ogóle, jeżeli chodzi o populację. Budżet czasu ludności, to są badania z 2013 roku. W przyszłym roku będziemy realizować po 10 latach jeszcze raz te badania budżetu czasu, one są niezmiernie istotne, bo chcę Państwu powiedzieć biorę udział teraz w takich pracach międzynarodowego gremium przy ONZ, które będzie aktualizować system rachunków narodowych i w tym systemie rachunków narodowych chcemy uwzględnić rachunek satelitarny, który będzie uwzględniał w końcu pracę domową, jako jeden z elementów czegoś, co uciekało obserwacji rachunkom narodowym i produktowi narodowemu brutto. I podstawowym źródłem informacji w tym zakresie będą właśnie te badania, więc myślę, że one są niezmiernie interesujące. Migracje zagraniczne na pobyt stały, może już nie będziemy o tym mówić. Odsetek osób korzystających z Internetu w ciągu ostatnich 3 miesięcy, tu też są takie informacje, być może mniej mainstreamowe, natomiast bardzo interesujące. Osoby mające poczucie dyskryminacji, tutaj kobiety nieznacznie mają częściej to poczucie, więc też byśmy... takie badania są interesujące. Społeczna percepcja dyskryminacji w Polsce ze względu na płeć, tego typu informacje mamy z tak zwanego badania spójności społecznej, ono też jest

realizowany raz na kilka lat, ale jest taką potężną kopalnią informacji, nieco bardziej subtelnych, mniej omawianych często w dyskursie publicznym, natomiast bardzo interesujących, takich np. jak subiektywny dobrobyt, tutaj wielkich różnicowań nie obserwujemy pomiędzy poszczególnymi płciami czy sieciowy kapitał społeczny, natomiast też można coś takiego obserwować. Tu poziom zaangażowania religijnego. Zbliżam się już powoli do końca tej prezentacji, bardzo serdecznie Państwu dziękuję, że miałem ją możliwość zaprezentować, Pani Prezes w szczególności dziękuję i przejdziemy do drugiej części. [brawa]

Poseł Jadwiga Emilewicz

Dziękuję bardzo Panie Prezesie. Ja kilka pytań na marginesie tej prezentacji, ale to zostawię sobie na koniec, może już po pozostałych wystąpieniach, to tylko też Państwu i dla porządku tej debaty powiem, że chciałabym by na koniec debatę skomentowała Pani Minister Marlena Małąg, podsumowując też, jak Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej postrzega dzisiaj stan i sytuację kobiet na rynku pracy i czego ewentualnie w tym obszarze możemy się spodziewać w ciągu najbliższych 8 miesięcy, bo ten kalendarz nasz jest ustalany, zdajemy sobie sprawę w jakim rytmie on bije. Chciałabym teraz poprosić Panią profesor Annę Organiściak-Krzykowską z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego z prośbą o... na podstawie danych, które pokazał nam Pan Prezes Rozkrut i też zainteresowań badawczych Pani Profesor, która interesuje się problematyką pracy, ale ze szczególnym uwzględnieniem kwestii bezrobocia. My dziś w Polsce możemy się znowu cieszyć i chwalić, Pani Minister robi to regularnie, mamy drugi najniższy poziom bezrobocia w Europie, historycznie najniższe po '89 roku, co jest niezwykle w tych trudnych, kryzysowych czasach, to jest ciągle niezwykle optymistyczna informacja i biorąc też pod uwagę dane z tej tak zwanej realnej gospodarki, to ja ciągle pozostaję umiarkowanym, ale jednak optymistą, że ta sytuacja dobrze rokuje nawet na kolejny trudny rok gospodarczy, który nadal będzie rodził wiele, wiele wyzwań. Ale ponieważ temat tej dzisiejszej debaty dotyczy właśnie w szczególności kobiet, to gdyby Pani Profesor mogła przedstawić tę sytuację związaną z aktywnością zawodową i bezrobociem kobiet, jeśli to możliwe nawiązując do wątku, który poruszył na koniec Pan Prezes Rozkrut, bo my tę aktywność zawodową kobiet, ona rzeczywiście wygląda inaczej, bardzo te krzywa się różnią mężczyzn i kobiet, one mają dwa istotne momenty rozbieżnościowe, czyli ten pierwszy w latach mniej więcej, kiedy pojawiają się dzieci i wtedy widzimy spadek aktywności zawodowej kobiet, no i drugi to jest ten wcześniejszy moment, moment związany z przechodzeniem, z nabywaniem uprawnień do świadczeń emerytalnych. Natomiast my ciągle w tych statystykach nie liczymy i cieszę się tą zapowiedź, aby pokazywać tę aktywność zawodową kobiety, która jest obecna pomimo nie wykonywania jej z tytułu umowy o pracę, czyli aktywności związanych z prowadzeniem domu, bądź też uwaga, bo tą drugą, najczęściej wykonywaną przez kobiety pracą w Polsce jest opieka nad starszymi czy to starszymi w rodzinie, to jest też ten moment, który odciąża obowiązki publiczne, a który jest świadczony właśnie przez... w Polsce podobnie to jest, ta struktura jest podobna, jak we Włoszech przez kobiety. A zatem Pani Profesor, kobieta na rynku pracy, mamy się czym pochwalić, jesteśmy czymś, w jakimś stopniu... ten rynek pracy Polski jest w jakimś stopniu wyjątkowy, porównując go z innymi państwami europejskimi?

dr hab. Anna Organiściak-Krzykowska

Dziękuję bardzo za możliwość wypowiedzenia się w tej sprawie. Szanowni Państwo Ministrowie, Szanowna Pani Profesor, Szanowni Państwo, kiedy przysłuchiwałam się wypowiedzi Pana Prezesa, uznałam, że właściwie wszystko zostało już powiedziane, będę więc starać się znaleźć jeszcze coś, co być może Państwa zainteresuje. Kobieta w XXI wieku z perspektywy rynku pracy, wynagrodzeń, warunków życia. Kilka słów na temat projektu tego wystąpienia. Chciałabym zwrócić uwagę właśnie na aktywność ekonomiczną ludności Polski z perspektywy współczynnika aktywności zawodowej, wskaźnika zatrudnienia, stopy bezrobocia, także bierności zawodowej, nie zapominając, bo nie da się zapomnieć o luce płacowej, której chciałabym także chwilę poświęcić, ale tak, żeby to wystąpienie nie przyczyniło się do jakiegoś pesymistycznego nastroju wynikającego być może ze wskaźników w jakiejś mierze, to chciałabym także pokazać Państwu kilka informacji, które podkreślają bardzo pozytywną i naprawdę wysoką pozycję kobiet, analizowaną z perspektywy, o której mowa. Jeśli chodzi o aktywność ekonomiczną ludności, Pan Prezes o tym mówił, ja chciałabym tylko dodać, że w tej sprawie sporo się zmieniło, ponieważ od I kwartału 2021 roku Unia Europejska zaleciła prowadzenie badania aktywności ekonomicznej ludności, rozszerzając czy wydłużając wiek, w którym ta ludność jest badana od 15-tego roku życia do 89, to znacząco wydłuża wiek badania aktywności ekonomicznej ludności. Biorąc więc to pod uwagę, należy podkreślić, że liczba ludności aktywnej zawodowo na podstawie tych badań przekroczyła 17 milionów osób, liczba pracujących wynosiła około 16,6 miliona osób, blisko 600 tysięcy stanowiły osoby bezrobotne i ponad 12 milionów to osoby bierno zawodowo. W pierwszych trzech kategoriach przeważali mężczyźni, czyli stanowili większą grupę osób, która była aktywna zawodowo, natomiast w przypadku bierności zawodowej właśnie to kobiety stanowiły większość. Jeśli chodzi o współczynnik aktywności zawodowej liczony do 2021 roku, on był liczony przez Eurostat dla osób w wieku 15-64 lata, należy podkreślić, że jeśli chodzi o kobiety wykazywał tendencję wzrostową, chociaż nie miała ona jakiegóż szczególnie wysokiej dynamiki i to zarówno jeśli chodzi o Unię Europejską, jak i Polskę. Natomiast jeśli chodzi o kobiety i mężczyzn w wieku produkcyjnym, to ten wskaźnik, współczynnik aktywności zawodowej jest już naprawdę satysfakcjonujący, i to zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia, które przybrały wartość zalecaną wcześniej w ramach Strategii "Europa 2020", osiągając w przypadku kobiet i mężczyzn powyżej 70%. Trzeba jednak podkreślić, że o czym zresztą była już wcześniej mowa, że istotny wpływ na poziom aktywności zawodowej zarówno kobiet, jak i mężczyzn ma oczywiście poziom wykształcenia. Widać wyraźnie wpływ tego czynnika na wskaźniki dotyczące tej kwestii. I oto okazuje się, że w przypadku osób, które mają wyższe wykształcenie, te wskaźniki aktywności, współczynnik aktywności zawodowej dla mężczyzn przekracza 90% i dla kobiet przybliża się tak naprawdę do 90%, to jest już imponujące, to pokazuje, że rzeczywiście warto inwestować w swoje wykształcenie, bo trzeba tak to traktować. Często spotykamy się z taką wizją, iż to są koszty kształcenia, ja raczej sugerowałabym traktować to jako inwestycję, ponieważ ona przynosi naprawdę bardzo przyjemne korzyści. Trzeba też podkreślić, że jeśli spojrzeć na kobiety, to generalnie w ostatnich 30, co najmniej 30 latach kobiety ewidentnie czynią wszystko, by podnosić swoje kwalifikacje, kompetencje i to nie tylko osiągając wyższe wykształcenie, ale także poszerzając swoje kompetencje poziomo i pionowo, są więc kobiety osobami, które przeważają w gronie dorosłych doksztalających się na przykład, ale podobnie jeśli chodzi o uzyskiwanie wykształcenia, to też jest to dość wyraźnie widoczne. Jeśli chodzi o stopę bezrobocia, proszę Państwa, mamy stabilną sytuację na rynku pracy już od jakiegoś czasu, powiedziałabym, że ja tego wątku nie będę tu rozwijać z racji

ograniczeń czasowych rzecz jasna i limitów, ale dzisiaj mamy problem ze znalezieniem pracownika, przynajmniej pracodawcy bardzo wyraźnie w badaniach podkreślają to, że mają bardzo poważny problem ze znalezieniem pracownika i to w różnych kategoriach jeśli chodzi o wykształcenie, jak i wiek. I z tego zresztą, jak sądzę, wzięła się rewolucja, przepraszam bardzo, rezolucja, która dotyczy właśnie wydłużenia wieku badania aktywności ekonomicznej ludności, wydłużenia go do aż 89 roku życia, co nas bardzo zaskakuje, ale jeśli poszukujemy pracownika, to może się okazać, że nawet osoby będące w tym wieku mogą być bardzo dobrymi pracownikami. Inaczej mówiąc, stopa bezrobocia ma stabilny poziom także w Unii Europejskiej, ale co najmniej od 2010 roku znakomicie stabilny poziom w Polsce, niższy od wskaźników w Unii Europejskiej, bez wątpienia istotne znaczenie jeszcze raz podkreślę, w tej kwestii miało wykształcenie kobiet. Chciałabym zwrócić uwagę, że tak jak mówiła tutaj Pani Poseł Emilewicz, cały czas podejmujemy wyzwanie Polacy, my Polacy, ale także kobiety, zwłaszcza idące w tym kierunku, by poprawić swój poziom wykształcenia, zwłaszcza że praktycznie całe lata '90 to był taki okres, w którym kobiety, jeśli chodzi o wskaźnik wykształcenia, o poziom wykształcenia wyższego w przypadku kobiet był niestety niższy niż w przypadku mężczyzn, ale jak widać, kolejne narodowe spisy powszechne pokazały, że przede wszystkim wzrasta odsetek osób z wyższym wykształceniem i co więcej, od Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku widać już wyraźnie, że to kobiety są dominującymi, jeśli chodzi o posiadanie wykształcenia wyższego. I pozwoliłam sobie pokazać Państwu tutaj te odsetki kobiet, które mają wyższe wykształcenie. W kolejnych wynikach Narodowych Spisów Powszechnych one pokazują, że kobiety w tej chwili rzeczywiście mocno wyróżniają się pod tym względem i to bez wątpienia musiało skutkować poprawą sytuacji na rynku pracy. W 2021 roku spodziewam się, że chyba pierwszy raz przydarzyła się taka sytuacja, że stopa bezrobocia kobiet jest niższa od stopy bezrobocia mężczyzn. No i brawo, można by powiedzieć we własnym imieniu i w imieniu wszystkich pań, które do tego się przyczyniły, zainwestowały w swoje wykształcenie. Chcę jeszcze powiedzieć, że sprzyjały temu w latach, sprzyjało temu w latach '90-tych sprzyjała ustawa o możliwości tworzenia szkół niepublicznych, która szybko wypełniła się właśnie kobietami mającymi w 1/3 wykształcenie średnie, więc kobiety napotykając na problemy na rynku pracy, już nie będą dłużej się na tym zatrzymywać, bo siedzą tu specjaliści, więc doskonale wiedzą, szybko postanowiły poprawić swoje wykształcenie, no i jak widać bardzo to dobrze się zakończyło. Jeśli chodzi o stopy bezrobocia kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej, to ciągle jeszcze ta średnia dla Unii jest mniej korzystna dla kobiet, niż w Polsce. Jeśli chodzi z kolei o bezrobocie rejestrowane, no to mamy świadomość tego, że ono jest inaczej liczone, bezrobocie rejestrowane, czyli zarejestrowani bezrobotni, ich liczba jest wyższa i w większym stopniu dotyczy kobiet. Tym niemniej, jak pokazywałam stopę bezrobocia, to jednak kobiety zdecydowanie w tej chwili radzą sobie lepiej. Może troszkę bardziej dotyka je bezrobocie, tak zwane bezrobocie długookresowe, czyli przekraczające 12 miesięcy. No i bierni zawodowo, tutaj głównie jeśli chodzi o ludność w wieku produkcyjnym, to ten, ta liczba osób biernych zawodowo jest zdecydowanie niższa. Co jest przyczyną bierności zawodowej? Najczęściej albo nauka, albo uzupełnianie kwalifikacji, albo jakieś zobowiązania rodzinne, osoby niepełnosprawne w strukturze rodziny itd. No i luka płacowa, mimo wielu regulacji zarówno polskich, jak i unijnych, które zalecają przestrzeganie równości kobiet i mężczyzn, akcentowane zresztą również w unijnym ustawodawstwie, zalecającym, właściwie zobowiązującym państwa unijne do równości wynagrodzeń pracownikom ze względu na płeć, wykonujących tę samą i tak samo dobrze tę pracę. Ta luka, mimo tych regulacji niestety się utrzymuje, wprawdzie już może nie będę mówił o tym, z czego ona wynika, jest po prostu, występuje pomiędzy wynagrodzeniem kobiet i mężczyzn na niekorzyść kobiet. Co

ją powoduje? W pewnym sensie pewien rodzaj może segregacji zawodowej, wynikający z tego, że ciągle mamy branże, które są sfeminizowane i branże, które są zmaskulinizowane. Te drugie są niestety znacznie lepiej płatne, bo to górnictwo, hutnictwo, budownictwo, a te pierwsze pielęgniarstwo czy pomoc społeczna, w których poziom płac jest niższy. To także wynik różnych innych jeszcze przyczyn, których może nie będę rozwijać, ale choćby wspomnę np., że kobiety częściej są skłonne wykonywać pracę w niepełnym wymiarze czasu pracy, tym samym będą zarabiać mniej. Tym niemniej ta luka płacowa przybiera szerszy poziom w odniesieniu do stanowisk specjalistycznych, choć z perspektywy Eurostatu ona nie wygląda tak bardzo źle, bo to jest poniżej 9% wynosi różnica między płacami kobiet i mężczyzn. Jeśli chodzi o dalsze, tutaj pozwoliłem sobie wybrać państwa, które mają tę lukę na niskim poziomie i Polska się plasuje w gronie tych państw i i kraje, które mają wysoki poziom luki płacowej. Generalnie te, które też mają wysokie płace w ogóle. Natomiast pozwoliłam sobie zestawić wynagrodzenia kobiet i mężczyzn i oszacować samodzielnie, jaki mniej więcej poziom tej luki byłby i on jest na poziomie od 13 do 17%, czyli trochę wyższy, niż ten, który pokazuje Eurostat. Ale chciałam powiedzieć, że kobiety zaczynają coraz częściej pracować na stanowiskach menedżerskich, już blisko połowa kobiet, połowa wszystkich stanowisk menedżerskich jest obsadzona przez kobiety, tym samym mamy szansę, by ta luka płacowa mogła się zmniejszać. I jeszcze jedna rzecz, która jest ważna, kobiety na stanowiskach menedżerskich najczęściej jednak częściej niż mężczyźni mają wyższe wykształcenie. Do tego w Polsce własne przedsiębiorstwa, własną działalność gospodarczą prowadzi ponad 900 tysięcy kobiet, co też plasuje Polskę w czołówce państw pod tym względem. W państwach Unii Europejskiej jest ponad 9 milionów kobiet, które prowadzą własną działalność gospodarczą. Jeśli w Polsce jest 900 tys. kobiet, które tę działalność prowadzą, no to co dziesiąta kobieta w Unii Europejskiej prowadząca działalność gospodarczą to Polka. I to na pewno już...

Poseł Jadwiga Emilewicz

Zawsze powtarzam, że przedsiębiorczość nie bez powodu, i ekonomia, w języku polskim jest rodzaju żeńskiego, więc to jest...[śmiech]. Musimy powoli zmierzać do brzegu po to, aby Pani Profesor i Pani Minister jeszcze mogły zabrać głos. Bardzo proszę Pani Profesor.

dr hab. Anna Organiściak-Krzykowska

I już kończę. Podsumowując, współczynniki aktywności zawodowej rosną, wskaźniki zatrudnienia rosną również to, na co w największym stopniu chciałabym zwrócić uwagę, to jest ta część, która dotyczy działalności gospodarczej kobiet i sprawowania menedżerskich stanowisk. Dziękuję uprzejmie za uwagę.
[brawa]

Poseł Jadwiga Emilewicz

Bardzo dziękuję Pani Profesor. Niezwykle, zawsze budzące ogromną, ogromne emocje kwestie związane z luką płacową przede wszystkim i obecnością kobiet na stanowiskach menedżerskich. Ale myślę, że też w części dyskusyjnej będzie czas, abyśmy troszeczkę ten wątek rozwinęli, bo myślę że to, co jest najbardziej interesujące, to już to nie jest kwestia, powiedziałabym liczonego rodzenia wynikającego z

tego... i różnicy, która wynika z tego, że kobiety częściej wykonują pracę w niepełnym wymiarze czasu, ale jak ona wygląda realnie na tych tożsamych stanowiskach, w tożsamym czasie pracy i skąd tam się biorą różnice? Ale to jest już myślę na część dyskusyjną. Pani Profesor, bardzo proszę z lotu ptaka kogoś, kto widzi ten rynek pracy najlepiej, znając wszystkie rekordy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zarówno osób zatrudnionych, jak i tych właśnie prowadzących działalność gospodarczą. Czy możemy powiedzieć już nie anegdotycznie, że polska aktywność gospodarcza jest naznaczona bardzo mocno obecnością kobiet? Jakie to rodzi konsekwencje i dla systemu ubezpieczeń, ale także właśnie dla poziomu rozwoju gospodarczego Polski? Bardzo proszę.

prof. dr hab. Gertruda Uścińska

Dziękuję uprzejmie. Wielce Szanowne Panie Minister, Panie Ministrze, Wielce Szanowni Uczestnicy tego naszego dzisiejszego seminarium i też celebracji. Przechodzę do rzeczy, będę trzymała się też terminu czasowego 10 minut, czy 10 minut, czy 15?

Poseł Jadwiga Emilewicz

Pani Profesor zmieści się w 10 minut, to wtedy będziemy mieć tutaj odpowiedni czas przed kawą.

prof. dr hab. Gertruda Uścińska

Będę chciała powiedzieć o takiej sylwetce czy pozycji kobiet w ubezpieczeniach społecznych, ale nie tylko począwszy od świadczeniobiorców, jednak od kobiety płatnika składek, również później o świadczeniobiorcy i o nowoczesności, o technologii i w jakim zakresie kobiety posiadają te zdolności, żeby korzystać z nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Szanowni Państwo, kiedy popatrzymy na tę strukturę ubezpieczonych, to widzimy, że ten udział w ubezpieczeniu emerytalno-rentowym wynosi około 48,4%, ale też widzimy wzrastający udział wśród prowadzących działalność, chociaż w tym ostatnim okresie nastąpił trochę spadek tej liczby. Natomiast te prawie 49% to jest wśród ubezpieczonych pracowników, ale ponad 50% to są kobiety zleceniobiorcy. Analizujemy także to nowe zadanie, rejestr umów o dzieło i patrzemy, jaka jest struktura, dynamika tych umów. Oczywiście sektor będziemy też wiedzieć bliżej po zmianach, które wejdą w przyszłym roku, a więc tutaj mamy według najnowszych danych dzisiaj, które prezentuje 323,7 tysiąca umów, w tym kobiety, to jest udział 47,1, więc to jest też znaczny udział tych umów, oczywiście cywilnoprawnych, a więc największy udział w tej strukturze pracowniczej. Jeżeli popatrzymy na podstawę wymiaru, to jest jak gdyby per analogiam odniesienie się do sytuacji też wynagrodzeń, no bo podstawa wymiaru opłaty, składek czy podatków jest de facto i de iure tym właśnie przychodem, a więc tutaj widzimy, że ta podstawa to jest około 91% podstawy dla mężczyzn, co by potwierdzało też te wcześniejsze analizy dotyczące poziomu wynagrodzeń, ale też trzeba jasno powiedzieć, że patrzemy na ten wkład do Funduszu Solidarnościowego, bo Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, wszystkie fundusze w nim zgodnie z prawem wyodrębnione, mają ten charakter, ten udział kobiet z tych środków, które pobraliśmy tylko do FUS-u, bo już ponad 300 miliardów na zdrowie i na inne fundusze zostało pobranych, 235 miliardów to jest udział kobiet 46,01. I podobnie mamy, jeżeli popatrzymy w tym okresie styczeń-październik. Szanowni Państwo, analizujemy oczywiście

także z punktu widzenia możliwości posiadanych danych, ale także takiej naszej odpowiedzialności społecznej, ten stan kont emerytalnych, tutaj widzimy III kwartał tego roku, kobiet to jest 94 tysiące, mężczyźni 115 tysięcy, a więc mamy 18% więcej. Tak samo jest to więcej, jeżeli popatrzymy na stan kont w przypadku kobiet 60 lat i w przypadku mężczyzn. Właściwie to też powtarzają się te przyczyny, z naszych analiz wynika, że jest to też luka płacowa, niższe stanowisko mimo wyższego wykształcenia i de facto kiedy patrzemy też na te rejestry branż, no i też niedługo zawodów, to w branżach absolutnie wynika to po pierwsze, zatrudnienie w większej skali w sektorze publicznym i oczywiście także wpływ na to mają przerwy w karierze związane z macierzyństwem i rodzicielstwem, chociaż Szanowni Państwo, my także analizujemy ten stopień kompensaty tej przerwy, bo trzeba jasno powiedzieć, że od wielu lat te okresy są okresami składkowymi i Państwo z budżetu państwa pokrywa te składki od odpowiedniej wielkości. My także analizujemy, jakie ewentualnie powinny być zmiany, żeby ta kompensata była wyższa z punktu widzenia wpływu na świadczenie emerytalne, a więc to jest jeden z tych kluczowych elementów. Myślę, że warto dzisiaj się zastanowić też nad tymi sporymi środkami finansowymi, w Polsce z punktu widzenia systemu ubezpieczeń społecznych to jest kwota 30-krotności, ona od '99 roku jest przedmiotem dużego zainteresowania, zwłaszcza pracodawców, którzy bronią tej kwoty, uważają, że ona musi być z punktu widzenia stworzenia możliwości zarządzania kadry menedżerskiej. Ta kwota to jest w tym roku, to jest 177 tysięcy 660 złotych, to oznacza de facto, że po jej przekroczeniu nie odprowadzamy składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe i patrzemy także, ile osób w tym roku przekroczyło, to jest 414 tysięcy, no i patrzemy też, ja przynajmniej interesuje się zawsze z tym podziałem, ile kobiet, ilu mężczyzn, to jest 31,4, ale tu na dole tego slajdu ja wyraźnie zaznaczam, że ten udział kobiet w dochodzeniu do przekroczenia jest od wielu lat coraz większy, a więc także jest to tendencja pozytywna. No i przejdziemy do drugiego członu, skoro mamy fundusze, pobieramy składki i podatki, tworzymy je, żeby realizować prawo do świadczeń, a więc patrzemy na świadczeniobiorców z punktu widzenia powszechnego systemu emerytalnego, a więc to, co przedstawiam, nie dotyczy KRUS-u czy systemów odrębnych, liczba pobierających emerytury jest ponad 6 milionów, w tym oczywiście, jeżeli chodzi o emerytury kobiet, to jest 60,5%. Z punktu widzenia też tej różnicy podstawy wymiaru, o której mówiłam na początku wystąpienia, to również widzimy tę różnicę w przeciętnej miesięcznej wysokości emerytury, to jest całkiem spora różnica, dlatego że to jest ta różnica praktycznie około 70% emerytury mężczyzn. Jaki jest staż? Gdzieś tam potocznie każdy mówi, że jest jakiś staż, to dotyczy starego systemu emerytalnego, bo w nowym my tego stażu nie bierzemy pod uwagę w takim znaczeniu, że na emeryturę wpływa kapitał i przejście, wiek przejścia, natomiast staż jest brany pod uwagę przy ustalaniu gwarancji minimalnej emerytury 20-25. Ten staż na dzisiaj wynosi ogółem 35,6, dla kobiet 34, dla mężczyzn 37,5. Oczywiście te emerytury niższe wynikają także z wieku emerytalnego 5 lat niższego, niż dla mężczyzn, no i oczywiście także dłuższego przeciętnego trwania życia, dłużej po prostu pobieramy te emerytury. Oczywiście, jeżeli chodzi o kwestię nowego systemu emerytalnego, to trzeba jasno powiedzieć, że on z punktu widzenia państwa jest zdecydowanie bezpieczny dla jego utrzymania, rozwoju, natomiast on jest bardzo wymagający dla obywateli z tego punktu widzenia, że po prostu ta kalkulacja emerytury jest oparta na wielkości opłaconych składek i przejścia na emeryturę, im ono jest późniejsze, emerytura jest odpowiednio wyższa. Myślę, że trzeba też z punktu widzenia dyskursu naszego i rozmów, które prowadzę i z Panią Minister, z Panem Premierem prowadzimy, to jest kwestia przybywających też najniższych emerytur, chociaż ta sytuacja jest w jakiś sposób ustabilizowana, to jest 184,5, natomiast z punktu widzenia kobiet ona wymaga absolutnie wszystkich tych prac edukacyjno-informacyjnych i uaktywniających. Myślę, że temu

też służy dzisiejsze seminarium, bo w strukturze tych emerytur ponad 81%, to są kobiety, a więc absolutnie to jest bardzo ważny wskaźnik. I oczywiście także z Panią Minister czynimy ogromne starania, żeby zmienić pewną zasadę prawną w systemie emerytalnym, która została po wielkiej dyskusji w latach '90 wprowadzona do Ustawy o emeryturach i rentach, że jedna składka otwiera prawo do emerytury, jedna składka, a więc to doprowadza do sytuacji, że przybywa nam emerytur niższych niż najniższe także z punktu widzenia udziału kobiet, który jest tutaj po prostu najwyższy. Taka jest prawda, że gdzieś w potocznym obiegu krążą te informacje o groszowych emeryturach i tak jest dzisiaj systemu publicznego w tej kohorcie ponad 6 milionów osób, ta emerytura jeden grosz to jest właśnie jeden dzień pracy, to jest składka, 2 złote 98 groszy i to jest pani, jest to jak gdyby wejście do systemu przed osiągnięciem wieku i składanie wniosku o emeryturę. Podobnie druga emerytura, najniższa dzisiaj to jest mężczyzna, tak samo jeden dzień opłacania składki i z chwilą wieku otwiera prawo i wchodzi do systemu. A więc to jest ta kwestia, która jest naprawdę wymagająca uporządkowania z zachowaniem praw nabytych, natomiast rozpoczęcia wchodzenia już od pewnego okresu do praw emerytalnych, jeżeli posiadamy staż 5, 10, 15 albo jakiś kapitał emerytalny, który można ustalić i go po prostu waloryzować i nad tym też pracujemy, bo to jest kwestia wydaje się podstawowa. Oczywiście musimy oddać uczciwie, że analizujemy, ja jestem bardzo ciekawa, jak co miesięcznie przekazuję Pani Minister informacje w jakiej wysokości wypłaciliśmy ile emerytur, zwracam uwagę na najniższe i najwyższe. Otóż w systemie publicznym te najwyższe dzisiaj emerytury, to po pierwsze jest jedna 26 tysięcy 856 złotych, to jest świadczenie emerytalne pani, która w wieku 81 i 8 miesięcy przeszła na emeryturę, staż 61, a więc 40 do 61, to jeszcze hohoho, tak? [śmiech i brawa na sali]. Kapitał emerytalny 1 milion 800 tysięcy, umowa o pracę, pośrednictwo pieniężne. I mężczyzna 37 tysięcy 815 złotych, 85,9, czyli mieści się w tych nowych wytycznych Komisji Europejskiej badania aktywności do 85 lat. Nasz pan by się mieścił. Naukowiec w naukach przyrodniczych, techniczny, tak że tutaj pan profesor pobiera taką emeryturę. Myślę, że kobiety też w pewnej grupie, kiedy patrzemy na system emerytalny są bardzo faworyzowane i trzeba to podkreślić, w wyniku różnych zmian, które dokonywały się w ostatnim okresie w systemie emerytalnym, zostały przyjęte takie *lex specialis* do *lex specialis* rozwiązania, ja myślę tutaj...

Poseł Jadwiga Emilewicz

Pani Profesor tutaj technicy bardzo proszą, żeby Pani mówiła do mikrofonu.

prof. dr hab. Gertruda Uścińska

Oczywiście. Przyjęte zostały rozwiązania dla kobiet w latach 55-62, które były członkami Otwartych Funduszy Emerytalnych, to jest około 508 tysięcy kobiet. One, te panie, pobierają przeciętną emeryturę w granicach 2 tysiące 600 złotych, tam jest taka część systemu powszechnego i część emerytura kapitałowa, ale jak osiągną wiek emerytalny 65 lat, to my przechodzimy do czynności ponownego ustalenia emerytury, nie pomniejszamy tego kapitału z tytułu wypłaconej części emerytury przez 5 lat, ta kapitałowa już się wyczerpała i na tych wszystkich czynnościach, proszę zobaczyć co tutaj się dzieje, że praktycznie nawet o 90 kilka procent wzrasta, tym prawie 500 tysiącom kobietom emerytura, a więc to jest konsekwencja tego rozwiązania tutaj zawartego, zawartego w tych przepisach. I już zmierzam do końca absolutnie. Emerytury uczonych i na tle emerytury systemu powszechnego. Jest tutaj znaczne grono

moich znajomych, przyjaciół, profesorów, doktorów, rektorów, oczywiście badamy też te emerytury i porównujemy do systemu powszechnego. Oczywiście, że ten wiek średni, przeciętny przechodzenia jest wyższy na uczelni, niż w systemie powszechnym, to jest jedna rzecz i ta różnica występuje po prostu od lat. Natomiast jeżeli chodzi o wysokość, to jeżeli jest dłuższy ten staż pracy, on jest naprawdę znacznie dłuższy, to w sposób oczywisty wpływa to na wyższe świadczenia emerytalne w starym systemie i podobnie będzie także w nowym systemie emerytalnym. Tak z punktu widzenia dyskursu takiego potocznego, także z Panią Minister rozmawiamy, analizujemy projekty, liczymy zresztą dwa...konsekwencje projektów społecznych. Myślę, że ten system rent rodzinnych jest wynikiem pewnego konsensusu społecznego osiągniętego nie tylko w Polsce, ale we wszystkich krajach Unii Europejskiej i kilkadziesiąt lat temu zmiany w kierunku takich reform, daleko idących rent rodziny nigdzie się nie powiodły. Możemy powiedzieć, że to jest stabilne rozwiązanie, kiedy to świadczenie opiera się albo na własnym stażu i kapitale, a gdyby się okazało, że świadczenie budowane na tej własnej karierze ubezpieczeniowej jest niższe, przechodzimy do pochodnego po małżonku. I to jest rozwiązanie stabilne, niekwestionowane, dające też gwarancję tego bezpieczeństwa materialnego. I na koniec, Zakład Ubezpieczeń Społecznych od wielu lat unowocześnia się, zwłaszcza jeżeli chodzi o aspekt nowoczesnych technologii we współpracy z sektorem szeroko rozumianym IT. Również w okresie covidowym Zakład zbudował nowy filar dotyczący obsługi rodziny, nowoczesne centrum świadczeń na rzecz rodziny oparty na nowoczesnych technologiach, zwłaszcza aplikacji przez kreatory, nie ma mowy o żadnych wnioskach papierowych, wypłaty świadczeń na konto. To jest 15 czy do 20 milionów spraw, które w ramach tego nowoczesnego filaru zakładu obsługujemy na użytek różnych debat publicznych, ale także dzisiejszego naszego spotkania dokonaliśmy tej analizy, jeżeli chodzi o aktywność kobiet w tym obszarze świata zdigitalizowanego i, Szanowni Państwo, jest tak, że absolutnie tutaj kobiety prowadzą pierwszeństwo. 76% kobiet jest tymi, które aplikują, jeżeli chodzi także o polski bon turystyczny, jeżeli chodzi o świadczenia na rzecz rodziny, a więc absolutnie udział kobiet w tych nowoczesnych technologiach jest bardzo, bardzo wysoki, to trzeba mieć na uwadze, także myśląc o różnych zmianach czy kierunkach zmian tych rozwiązań. I kończąc, chciałam powiedzieć także, ta pozycja kobiet w ubezpieczeniach społecznych jest w bezpośrednim związku z pozycją na rynku pracy, że niższe emerytury wynikają także z wieku i oczywiście dłuższego pobierania, w przypadku nauczycieli akademickich wyższe emerytury wynikają z późniejszego przechodzenia na emeryturę i dłuższego stażu pracy, a w tym unowocześnianiu rozwiązań absolutnie kobiety po prostu mają prymat. Pani Minister, bardzo dziękuję. [brawa]

Posel Jadwiga Emilewicz

Bardzo dziękujemy Pani Profesor. Bardzo dziękujemy, i ostatni przed przerwą podsumowujący głos. Już wiemy, że polska gospodarka na kobietach stoi i liczebnie, i jakościowo, edukacyjnie. Jesteśmy nieco niedoważone płacowo, że mamy, jesteśmy w luce płacowej, ogromnym wyzwaniem jest system emerytalny, to znaczy widzimy, że te świadczenia pobierane przez kobiety są jednak tutaj zdecydowanie niższe, niż te pobierane przez mężczyzn, a przyczyny ich Pani Profesor je tutaj zreferowała i długość okresu składkowego, i wysokość tych składek w różnych okresach. Pani Minister, Rząd Prawa i Sprawiedliwości, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zarówno pod kierunkiem Pani Minister Rafalskiej, która nas opuściła już, jak i Pani Minister, prowadzi stałą politykę po pierwsze likwidacji

ubóstwa, ale po drugie także wzmocnienia pozycji kobiety w jej różnych aktywnościach zawodowych, także tych niezwiązanych z umową o pracę. Jak i czego możemy się spodziewać w ciągu najbliższych miesięcy? Jakie plany ma jeszcze resort? Jak Pani z perspektywy ministerstwa postrzega rolę kobiety i miejsca kobiety na rynku pracy?

Minister Marlena Mała

Szanowni Państwo, według tytułów godności, przede wszystkim jestem pod wrażeniem tej profesjonalnej jak zawsze dyskusji, która pokazuje miejsce kobiety, rolę kobiety w XXI wieku. Tak naprawdę krótko moglibyśmy podsumować, że Polka XXI wieku to kobieta wykształcona, mająca swoje ambicje, ale przede wszystkim umiejąca pogodzić pracę zawodową z życiem rodzinnym, a nawet bym powiedziała odwrotnie, życie rodzinne z pracą zawodową. Ale to jest wyzwanie, to wyzwanie staramy się przede wszystkim wzmocnić poprzez politykę prorodzinną, którą prowadzimy, tą politykę długofalową, konsekwentną, bo przede wszystkim mamy bardzo ważne zadanie i to zadanie jest bardzo poważne, wyjście z pułapki niskiej dzietności. My mówiliśmy o sytuacji kobiet, o sytuacji na rynku pracy, która owszem, jest optymistyczna, ale jeżeli my nie zawrócimy tych negatywnych trendów, to sytuacja będzie tragiczna. Te prognozy ONZ z 2000... pokazujące Polskę w 2100 roku pokazują, że nas będzie raptem około 16 milionów obywateli, do tego nie możemy dopuścić. Dlatego, co zostało zrobione, krótko w pigułce. Ta polityka prorodzinną, czyli wsparcie rodzin bezpośrednio poprzez transfery finansowe, które zostały już tutaj dzisiaj przywołane, a więc od sztandarowego świadczenia Rodzina 500+, poprzez świadczenie matczyne, które nie zostało wymienione, ale bardzo ważne dla tych rodziców, którzy wychowali co najmniej czworo dzieci. Kolejne programy jak "Dobry Start", ale także programy wdrożone w tym roku rodzinny kapitał opiekuńczy czy dofinansowanie do opieki żłobkowej. Dlaczego akurat wsparcie w tych kierunkach? Przede wszystkim, tak jak powiedziałam, wyjścia z pułapki niskiej dzietności jest wyzwaniem. Została przyjęta przez rząd strategia demograficzna, Pani Minister Barbara Socha z zespołem nad tym dokumentem pracowała. I są jednoznacznie określone kierunki wsparcia, które powinny być dla... przeszkody, które powinny być niwelowane, ponieważ młodzi Polacy na pytanie, czy chcą mieć dzieci, odpowiadają, że tak i chcą założyć rodzinę blisko 95%, a sytuację mamy zupełnie odwrotną, jeżeli chodzi o statystyki. Co jest tą przeszkodą? Tą przeszkodą na pewno są bariery w zdobyciu swojego mieszkania, stabilna praca, godna praca i umowy o pracę, stabilne na czas nieokreślony, ale także opieka nad dziećmi do lat 3 i elastyczne formy pracy. Dlatego też musimy stworzyć taką szeroką koalicję wsparcia rodzin, oczywiście w tym wsparcia kobiet, to zarówno rząd, samorządy, ale także organizacje pozarządowe i pracodawcy. Tutaj zmiany, które w Kodeksie pracy są konieczne do wprowadzenia, już podjęliśmy tę pierwszą próbę, ponieważ praca zdalna, która pokazała wprowadzona przez nas w okresie covidu na mocy przepisów covidowych ona jeszcze obowiązuje, teraz zostanie na stałe wprowadzona do kodeksu pracy, już Sejm zakończył swoje prace, teraz Senat i analiza Pana Prezydenta i mamy nadzieję, że już w Kodeksie pracy z tą pracą zdalną na stałe wprowadzoną będzie obowiązywał. Tutaj oczywiście są przywileje dla kobiet w ciąży, dla kobiet wychowujących dzieci do 4 roku życia, opiekujące się osobami niepełnosprawnymi, te wnioski będą wiążące dla pracodawcy, ale szczegółów tutaj nie będę omawiała, bo to nie jedyna zmiana. Co jeszcze dalej? Dalej to przede wszystkim dalsze zmiany w kodeksie pracy, będziemy przede wszystkim wprowadzać zmiany związane z urlopem rodzicielskim, tym urlopem rodzicielskim nieprzenaszalnym, czyli dla ojca dodatkowe 9 tygodni,

wzrośnie trochę urlop, wynagrodzenie za urlop rodzicielski dla zarówno, dla kobiet pobierających te urlopy, wprowadzimy też odpowiednie rozwiązania, które pomogą, ułatwią łączenie pracy zawodowej z życiem rodzinnym. Jesteśmy już dość daleko zaawansowani we wdrażaniu tej ustawy, Stały Komitet zajmie się tym dokumentem i za chwilę idziemy na Radę Ministrów, a więc w przyszłym roku, jestem przekonana, że przez 8 miesięcy jeszcze zdołamy te zmiany wprowadzić, bo one są bardzo potrzebne. I co jest jeszcze potrzebne do tych priorytetów, które są zawarte w Strategii Demograficznej? Opieka nad dziećmi do 3 roku życia. Jest już Rodzinny Kapitał Opiekunczy, czyli 12 tys. zł na dwa lata, na drugie i kolejne dziecko, ale potrzeba jest też wsparcia opieki instytucjonalnej. Ale tutaj takie małe zatrzymanie, ta opieka instytucjonalna, to wtedy, kiedy rodzice takowej opieki, taką opiekę preferują, to ma być wybór dla rodziców. Miejsc opieki żłobkowej w Polsce akurat na ten moment jest około 230 tysięcy. Planujemy i program został ogłoszony utworzyć kolejne 100 tysięcy w perspektywie 3 lat, mamy budżet na ten program 5,5 miliarda złotych, a więc dajemy możliwość samorządom, ale także innym podmiotom do tego, żeby w każdej gminie była instytucja żłobka czy opiekuna dziennego, ale jeżeli jest takowa potrzeba, nie na siłę, tylko jeżeli jest takowa potrzeba. Będziemy również partycypować w kosztach utrzymania od momentu oddania tej instytucji przez 3 lata, dofinansowanie jest dość wysokie, bo 837 zł na miejsce, co miesiąc, a więc te środki, które będą tak naprawdę przyczyniały się, że dla rodziców te opłaty będą niższe. A więc, Szanowni Państwo, wyzwaniem jest dalsza, konsekwentna polityka prorodzinna, ta polityka musi być stabilna, młodzi ludzie muszą wiedzieć, na co mogą liczyć ze strony państwa, to jest obowiązkiem, bo inwestycja w kapitał ludzki jest inwestycją najcenniejszą, to jest proces, tego nie da się zawrócić w jedną, nawet dwie kadencje, ale ten proces trzeba kontynuować i taka nasza polityka na najbliższy czas będzie. A jakie jeszcze kolejne zmiany będą wprowadzane, to myślę, że już kiedy rozpoczniemy kolejne intensywne prace związane z kampanią na kolejny czas, przedstawimy. Dziękuję bardzo. [brawa]

Poseł Jadwiga Emilewicz

Bardzo dziękujemy Pani Minister. Przed przerwą kawową jeszcze przywitamy Panią Minister finansów, Panią Magdalena Rzeczkowską. Bardzo dziękujemy. Szanowni Państwo, dziękuję za ten panel, dziękuję za możliwość prowadzenia i tak wspaniałych... wysłuchania, tak wspaniałych prezentacji i wykładów. Jak Państwo widzą, wraz wejściem tutaj Pani Minister Rzeczkowskiej, w Polsce największą częścią zasobu finansowego zarządzają kobiety. Pani Minister finansów, Pani Minister rodziny, pracy i polityki społecznej, to prawdopodobnie najistotniejsze także dla pracodawców i dla firm resort, no i nie mówiąc o Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, którego ponieważ Pani Profesor dokonywała tutaj, koncentrowała się w świadczeniach emerytalnych, wyciągała sektor edukacyjny, sektor edukację wyższą, to powiem tak, że budżet na naukę, na edukację i szkolnictwo wyższe jest trzykrotnie niższy niż budżet Funduszu, niż Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, więc takim zasobem zarządza Pani Profesor Uścińska w Polsce, i dobrze, dlatego że jest to nie tylko sprawnie zarządzana instytucja publiczna i nowoczesnie, ale to, co udało się Pani Profesor przez te ostatnie 6 lat, to przypomnijmy, widzę, patrzę na Pana Prezesa Górala, myślę że w zakresie, w rankingu zaufania czy też braku zaufania, Zakład Ubezpieczeń Społecznych był, znajdował się w szpicy te parę lat temu. Dzisiaj... czyli Pani Profesor startowała z pozycji 73% braku zaufania do instytucji, dzisiaj odwróciła tę stawkę i 73% respondentów mówi, że obdarza zaufaniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych, to niewątpliwa zasługa Pani Profesor i zespołu całego, który ZUS

tworzy, przekształca i sprawia, że byliśmy w stanie przejść pandemię, dystrybuować Bony Turystyczne, dystrybuować wszystkie świadczenia teraz włącznie z 500+. Ogromne gratulacje, wielkie brawa dla Pani Profesor [brawa] i dla całego zespołu, bo to jest zawsze zespół zbiorowy. Gratuluję wszystkim Państwu [brawa]. Serdeczne gratulacje. Bardzo dziękujemy Pani Profesor i mogę chyba w imieniu Pani Profesor i organizatorów zaprosić wszystkich Państwa na przerwę. Chyba że, bo patrzę na Panią Profesor, tutaj dzisiaj łamiemy scenariusze... Pani Minister zapewne nie ma bardzo dużo czasu, w czasie uchwalania ustawy budżetowej, to zapraszamy Panią Minister jeszcze do mikrofonu. Bardzo proszę.

Minister finansów Magdalena Rzeczkowska

Dziękuję bardzo. Szanowna Pani Profesor, jest mi niezmiernie miło, to ogromny zaszczyt, że mogę uczestniczyć w tym jubileuszu, w tak podniosłej uroczystości. Bardzo Państwa serdecznie przepraszam za to moje wejście późne i faktycznie niestety taki gorący czas, końcówka roku, dla budżetu, dla rozliczeń państwa niezwykle istotny i niezwykle gorący czas. Bardzo serdecznie przepraszam, ale to naprawdę wyższa siła. Pani Profesor, ja mam okazję, zaszczyt, przywilej współpracować od kilku, 3 lat z Panią Profesor. Zaczynałam jako szef Krajowej Administracji Skarbowej, czyli instytucji partnerskiej, ale też jednej z tych największych w kraju instytucji wykonawczych. I Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który Pani Profesor tak odmieniła, był dla mnie, jako szefa Krajowej Administracji Skarbowej, inspiracją do tego, żeby podążać tą samą drogą, drogą procesową, drogą porządkowania procesów, drogą właściwego zarządzania, ale przede wszystkim drogą informatyzacji. Przed nami jeszcze wiele do zrobienia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest tutaj liderem, ale pokazuje to, co udało się Pani Profesor, Pani zespołowi osiągnąć, pokazuje, że właśnie ta droga to jest droga do sprawnego zarządzania państwem, droga do tego, żeby efektywnie podejmować nowe zadania przy jak najmniejszych kosztach, sprawnie je realizować. Wyzwań wiele, bo i pracownicy, i sytuacja ekonomiczna, płace i dyskusje ze związkami zawodowymi, doskonale to znam, podziwiam. Życzę tutaj dużo cierpliwości i naprawdę serdecznie gratuluję i mam nadzieję, że jeszcze będzie nam dane długo wspólnie współpracować dla dobra Polski, bo Pani Profesor jest też państwowcem, osobą oddaną państwu, Polsce. I gratuluję tego, co udało się dokonać, bo to jest rozwój całego kraju i mam nadzieję na jeszcze dobrą, długą współpracę [brawa].

Poseł Jadwiga Emilewicz

Bardzo serdecznie dziękujemy i myślę, że teraz już naprawdę możemy zaprosić Państwa na przerwę. Dziękujemy bardzo.